

РФ гражданлығы

Кешенең дәүләт белән хокуклар һәм бурычлар тупланмасында чагылдырылучы үзара тыгыз хокукий бәйләнешне гражданлык дип атала.

Россия гражданлығының гомуми принциплары булып тора:

- а) РФ территориясендә бары тик бер генә гражданлык принцибы;
- б) РФ гражданлығын алу нигезләреннән бәйсез рәвештә РФ гражданның барысы өчен дә тигез гражданлык принцибы;
- в) РФ чикләреннән читтә булган гражданның да гражданлығын саклай торган даими гражданлык принцибы;
- г) дәүләтнең берьяклы карары белән гражданлыктан чыгаруга юл куелмау;
- д) РФ гражданның дәүләт трафыннан якланулары;
- е) РФ гражданны башка дәүләтләргә бирүгә юл куелмау;
- ж) РФ гражданнына башка дәүләтләр гражданлығын алуга рөхсәт бирү (ике гражданлык принцибы), әмма андый затларга дәүләт бары тик РФ гражданны буларак кына карый;
- з) РФ гражданнына үз гражданлыктарын үзгәртү мөмкинлеге бирү.

РФ гражданлығын тугач ук алу

Гражданлык түбәндәге очракларда тугач ук бирелә:

- а) әтисе дә, әнисе дә, яки аларның берсе генә бала туу вакытына РФ гражданы булган бала, туган урынына бәйсез рәвештә РФ гражданы була;
- б) әтисе яки әнисенең берәрсе бала туу вакытына РФ гражданы булып торган, икенчәсе гражданлығы булмаган зат булып саналган яки хәбәрсез югалган, яки кайда булуы билгесез булса, бала туган урыныннан бәйсез рәвештә РФ гражданы булып санала;
- в) әтисе яки әнисенең берәрсе бала туу вакытына РФ гражданы булып торган, икенчәсе башка ил гражданлыгындагы зат булса, бала РФ территориясендә туган очракта яки башкача булган очракта ул гражданлығы булмаган зат булып санала торган булса, бала РФ гражданы булып санала;
- г) РФ территориясендәге, әтисе дә, әнисе дә билгесез булган бала, әгәр дә әтисе яки әнисе 6 ай эчендә аны эзләп тапмаса, РФ гражданы булып санала;
- д) башка илләр гражданны булып торучы ата-анадан яралган һәм РФ территориясендә туган бала, әгәр дә әтисе яки әнисе иле ана үз гражданлығын бирмәсә, РФ гражданы булып санала;
- е) гражданлығы булмаган затлардан яралып, РФ территориясендә туган бала РФ гражданы булып санала.

РФ гражданлығын бирү

18 яшькә житкән һәм эшкә сәләтле булган чит ил гражданны һәм гражданлығы булмаган затлар РФ гражданлығына гомуми шартларда кабул итүләрен сорап мөрәжәгать итә алалар, әгәр дә алар:

- а) *РФ территориясендә яшәү өчен рәхсәт алганнан гариза белән мөрәжәгать иткәнчегә кадәр даими нигездә 5 ел яшәгән булсалар;*
- б) *РФ Конституциясен һәм законнарны үтәсәләр;*
- в) *тормыш итәр өчен акча килә торган законлы чыганаclarы булса;*
- г) *чит дәүләтнең вәкаләтле органына аларның булган гражданныгынан баш тартып гариза белән мөрәжәгать иткән булсалар;*
- д) *рус телен белсәләр.*

РФ территориясендә биш ел яшәү срогы түбәндәге очракларда бер елга кадәр кыскартылырга мөмкин:

- а) *затның РСФСР территориясендә тууы һәм аның элек СССР гражданы булуы;*
- б) *РФ гражданы белән 3 елдан ким булмаган вакыт никахта тору;*
- в) *эшкә сәләтсез затның 18 яшькә житкән һәм РФ гражданлығы булган эшкә сәләтле балалары булу;*
- г) *затның фән, техника һәм мәдәният өлкәләрендә югары казанышлары булу; затның РФ өчен кызыклы булган профессиягә яки квалификациягә ия булуы;*
- д) *затка РФ территориясендә сәяси сыену урыны бирү;*
- е) *затны качак дип тану.*

18 яшькә житкән һәм эшкә сәләтле булган чит ил гражданны һәм гражданлығы булмаган затлар РФ гражданлығына *гадиләштерелгән тәртиптә* (РФ территориясендә яшәү турындагы шартны үтәмичә генә) кабул ителәләр, әгәр дә алар:

- а) *эшкә сәләтсез әтисе яки әнисе - РФ гражданны булган затлар булса;*
- б) *СССР гражданлығына ия булган, СССР составына кергән дәүләтләрдә яшәгән һәм яшәүче, әлегә дәүләтләр гражданлығын алмаган һәм нәтижәдә гражданлығы булмаган затлар булып торучылар.*

Мөһим!

2017 елның 1 сентябренән Украина гражданнына шулай ук РФ гражданныгы алу тәртипләре гадиләштерелде, гражданныктан баш тарту өчен Украинаның вәкаләтле органнарына мөрәжәгать итәп, алардан җавап кәтәргә кирәкми.

РФ гражданлығын торгызу элек РФ гражданны булган чит ил гражданны һәм гражданлыксыз затлар өчен мөмкин. Әмма алар гражданныкка алганда куела торган гомуми таләпләр шартларына туры килергә тиешләр. Андый затларның РФ территориясендә мәжбүри нигездә даими яшәү срогы 3 елга кадәр кыскара.

Гражданлыктан чыгу нигезлэмэлэре

Мондый нигезлэр сыфатында “Россия Федерациясе гражданлыгы турында” Федераль закон билгели:

1. Гражданлыктан чыгу, ул РФ гражданының соравы буенча да гамэлгә ашырыла ала. Гражданлыктан чыгуга юл куелмый, эгәр дә РФ гражданы:

- а) РФ каршында федераль законнар белән каралган бурычларын үтәмэгән булса;
- б) РФ компетенцияле органнары тарафыннан гаепләнүче сыйфатында каралган һәм аңа карата жинаять эше ачылган, көченә кергән суд карары чыгарылган очракта;
- в) башка гражданлык алган булмаса һәм аны алуға гарантияләре булмаса.

2. Башка нигезлэмэлэр (мисалга, этисе дә, әнисе дә РФ гражданлыгыннан чыккан очракта аларның балаларының гражданлыгы, алар гражданлыксыз затларга әйләнмэгән очракта, туктатыла.).

РФ гражданы РФ гражданлыгыннан чыккан очракта ул (халыкара килешү шартлары нигезендә) башка ил гражданлыгын сайларга мөмкин.